

R E G É L Ő.

PESTEN Csötörtökön December 26^{kán} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csötörtökön: Fél évi díja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenként-is válhatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával. A' folyóírásnak egyes száma 24 xr; egyes kép 12 xr. p. p.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

A' lovagművészek. *(Folytatás.)*

Lehetetlen, hogy azok legyenek! — mond zsémbelődve a' gróf — hiszen ők gazdagok voltak, 's midőn akkor mutatványaikra a' lovagszinbe léptünk, mindannyiszor pompa 's fény által lepettettünk-meg. Vagy talán később szegényedtek-el; — de hiszen nekik nagy hirök volt.“

Valahára egy tekintetlen, és szegényen öltözött férjfiú lépett elő, kit sem a' gróf sem egyike társainak nem ismert 's hijába törekedett néhány már elégszer látott, kártyával, órával, homokkal és darával csinált mesterségek által a' község kedvét megnyerni.

„Nyomorult tréfa! — monda Staal — jertek, menjünk.“

„Még is aligha nem csalódtam — vélekedék Hellmann — hiszen amazok szemfényvesztő játékokat nem adtak.“

„Nem, ezek nem lehetnek azok — mond a' gróf is csüggedten 's kicsinyz sivűen, és a' belső karpitra ábrándozólag báméskodott. — De maradjunk még kevéssé, legalább a' lovaglásokat tekintsük-meg.“

Egy sovány ló hozaték-ki. A' szőnyeg mellől valamely hosszú vékony alak lépett elő vitézi formaruhában; képe iszonyún ki volt száradva, mellynek a' reá függesztett fekete bajusz és szakál hijában igyekezett tekintetet adni. Csak bajjal léphete-fel a' lóra. Gyenge 's merevedt volt, a' legegyszerűbb mesterségek is nagy erőködésébe kerültek, 's láthatólag halálos veszedelemnek volt kitéve, mellyet néhány aggodalmas arczokról is lehetett olvasni, mellyek a' karpit mellől elő előtekintének.

Bohóc is megjelent; ez egy alacson sántító piczin ember volt, nagy ál-orrjal. A' szin közepén állott, 's az ostor pattogtatá, de hijába törekvék közönséges ugrásai 's ötletei által a' község kedvét megnyerni, 's öreg gyenge ura feletti ön aggodalmait elrejtteni. A' mint végtére a' lovagművész nyeregbe állván nyargalni akara, a' ló kijött a' taktusból 's az öreg éppen főtetőre esett-el. Bohóc tetteté magát, mintha ennek ugy kellene lenni, 's bukfenczet vete, hogy urának időt adjon a' felkelésre; de az öreg életjel nélkül feküdt ott, a' bohóc pedig feledve szerepét jajgatva veté magát boldogtalan urára.

E' pillanatban egy fiatal szép leányka rohant elő fél mamezuki öltözetben repülő fekete fürtökkel, 's hangos jaja kiáltással esett-le az öreg mellé. Csaknem szinte azon pillanatban állott mellette Fridrik gróf, 's álmélkodó és heves tekintettel méregeté a' lánykát. Midőn ez Fridriket meglátá, tompa sikoltás repült-ki ajkain, de az öreget még se hagyá-el, hanem együtt vivék-be hárman az elájult lovagművészt.

A' nézők közt nagy zaj támadott. Nagyobb része az öreg szánakozék; az asszonyok hangosan sajnálták, 's apró pénzőket, melly nálok volt, az ajtónál ülő asszonymak adák, ki csendesen ülve maradt, 's nem tudta mi történt körülötte. De a' községnek azon része, melly a' hátulso padokon vala, 's a' legalsóbb néposztályt tevé, hangosan morgolódott, hogy pénzéért nem látott egyebet, mint egy nyomorult vén embert lováról leesni. Ujabb nézők tolakodának össze a' lármára 's majd valamennyi padok tömve levének. A' nagyobb rész, melly a' történetből semmit se látott, de kívül fizetett, lármázva 's kopogva kíváná, hogy kezdjék már egyszer el. Hellmann, és Staal, kik csak a' gróf után várakozának, hijába törekedtek őket lecsendesíteni elbeszélvén nekik, mi történt. „Fizettünk — mondák — 's előbb el nem megyünk, mig valamit nem láttunk.“ — Iszonyú láрма keletkezik.

Végtére csak ugyan elősántított bohóc, 's minden engedelem - kérés helyett egy salto - mortale szökést tön, 's megigéré, hogy legott elkezdik; a' községet alkalmasjnt

megnyugtató, midőn majd bukfenczet, majd cigány-kereket hányt, valahányszor valamely békétlen szó hallatszott.

Most egy jó természetű, fiatal férjfiú lépett elő az öreg vitéz ruházatjában; de képe ezerféle színekkel úgy be volt festve, hogy senki arcának fősínét ki nem veheté. Nagy könnyűséggel veté magát a' vágató lóra, 's a' legnehezebb súlyirányos mesterségeket legnagyobb ügyességgel és bátorsággal vitte véghez.

„Istenem! hiszen ez Fridrik!“ susogá Hellmann megijedve Staal kapitány füleibe.

„Az Istenért hallgass! — viszonzá ez suttogva — én őt mindjárt megismerém. Csak senki rá ne ismerjen; különben semmit se tesz. Őt félteni nem lehet; csak a' ló ne hibázza lépteit.“

Most főtetővel állott a' nyeregbe, 's jól ment; utóljára pedig hangos taps, és örömjaj közben salto-mortale szökéssel ugrott-le a' lóról, 's köszönés nélkül kisietett.

Rövid időköz után, melly muzsikával töltetett-be, a' második karpit vonatott-fel. Azon fiatal leányka, kit előbb mameluki öltözetben láttunk, 's alkalmasint lóháton akará magát láttatni, most mint Kolumbina lépett-fel egyszerű, de csinos fehér ruhában. Ámbár kevéssé nyugtalan és zavartnak látszatott, még is a' bevezető szerep az ismeretes „Ó te szegény Ágoston“ muzsikához igen jól ment végbe bohócczal, ki fél fekete álarczban jelent-meg mint Arlechino. Ezután hosszú csoszogó léptekkel egy fehér alak a' közönséges Pierrot-ruhában, behajporozott arcczal lépe-fel; ez az ostoba, és bámész Pierrot szerepét rendkívüli szerencsével adta, 's midőn a' következő jelenetben Arlechinónak varázs-vesszejét a' földön lelé, 's általa tudta nélkül egy bűvöst vagy gonosz lelket idézett elő, mellyben a' közönség a' gyertyaoltót ismeré-meg, rémképe olly grotesk-neveltséges vala, hogy hujjongató tapsot nyert az egész községtől.

„Istenem! hiszen ez ismét Falkenberg — susogá Hellmann a' kapitánynak; — ezt ő már az iskolában is jól csinálta előttünk. Tán csak nem lett eszelős? — Mit fognak az emberek mondani!“

„Csak magunk hallgathassunk — sugá vissza Staal — a' világon senki se fog e' bohóskodásról gondolni is.“

Pierrot ismét rendbe szedé magát, 's kevély és felfuvalkodottá lön megfejthetlen hatalmán, mellyel a' gonosz lelket meggyőzé, ki az ő parancsolatjára Kolumbinát elragadta.

Végre Harlekin ismét visszakapá varázsvesszejét, 's Kolumbinát megmentette. Ezzel a' némáznak vége lön, 's Pierrot megcsalt örömének, 's abbeli félelmének, hogy a' sátán őt is elviszi, igen nevetséges kifejezésével zárta-be az előadást. A' karpit zajos taps, és helybe hagyás közt gördült-le, a' nézők pedig elszéledtek.

Hellmann és Staal jó félórág maradtak a' deszkasátorban, hogy barátjokra várakoznának.

„No de most már könnyen megmoshatta magát 's felöltöztetett — monda végre Staal; — menjünk-be 's nézzük, mit csinál, hol marad.“

Hellmann ezt illetlennek találá; még egy fertályt váának tehát, de Fridrik csak elmaradt. Nyugtalanul ment végtére Staal oda, 's a' karpitot félre huzá; de senkit se leheté látni, az egész színhely komor és üres volt.

A' roszul összeegyezettett deszkafalon általgyertyát véének észre tul a' deszka-gúnyhóban. Staal egy lótakarót látott, melly a' bemenetelt rejté; vissza huzá, de rémulve állott ő is Hellmann is mintegy földbe gyökerezve, 's nem mertek a' gyéren megvilágított lakba belépni, hol innepélyes halotti csend uralkodék, 's hol barátjokat egy nekik megfoghatlan állapotban láták a' szerencsétlen lovagművészek közt.

Egy férjfiú, kiben a' nyomorult szemfényvesztőt ismerék-meg, éppen akkor hagyá-el a' sátort valamelly gyógyszeres üveggel, 's a' városnak egyik derék orvosával. Valamelly táborasztal-formán két gyertya égett; ezek közt több poharak és medenczék állottak, mellyek alkalmasint érvágáshoz szolgáltak.

Az öreg lovagművész halálsápadtan, 's bekötött fejfel szalma-zsupon fekvék szakadozott lótakaróval betakarva. Lábainál egy dobon ült az öreg asszony, kit előbb az ajtó előtt láttak volt. Háttal fordulva ehhez két alak térdelt a' fekvő öreg előtt. A' szép Kolumbina 's Fridrik voltak ezek,

az utóbbi még mint Pierrot félig alakosan. Egyik sarokban pedig a' lánján bohóc ült álarcz nélkül ismeretes majomarczával a' szomorú csoportozatra bámulva, mi közben fejét kétségesen rázogató, 's egy-egy könnyet törült-ki szemeiből.

Végtére félbeszakasztá a' közönséges csendességet az öreg beteg: „Még is kiáltoznak odakin? — kérdé — még is kell ugrálnotok, 's bohóskodnotok, hogy nekem nyugalmat szerezhessetek?“

„Nem! már vége van.“

„Falkenberg gróf! — folytatá szavait az öreg 's a' grófra mereszté szemeit, — igen a' gróf él, a' gróf ur maga ez! én megismertem kegyedet, 's kegyed miattam magát gunynak tevé-ki! Kegyed nekem nyugalmat akart szerezni, de én a' böggő, rettentő kaczagást ismét hallottam, melly annyiszor volt már kinom, de soha olly iszonyatosan nem csufolt, 's gunyolt az ki, mint ezen órában.“ —

„Midőn kegyedet Giasindával utóljára együtt látám — folytatá rövid hallgatás után szavait — azt végeztem, hogy soha e' világon nem akarom a' gróftól látni; csak hamar az után hittem, hogy ezen végzés az örök birónak is akarátja. Olvastam a' grófnak tökéletes nevét egyik újságlevélben; a' lapot eltépém, 's hallgattam.“

„Az örök biró másképp akará, — viszonzza Falkenberg. — Apámnak ugyan az volt neve, kit elveszték.“

„A' komoly halál kínos közbenjárónk vala — mond az öreg mindig töröttebb hangon. — De Giasinda vidorsága oda volt, 's keresetünk csökkent. — A' gróf ur hazájában hajdan igen kegyesen fogadtattunk. Giasinda kegyedet Péterváratt gondolta lenni. Ő még egyszer kívánta a' vidéket látni, hol kegyedet előszer mint gyermek látá; én a' gyermeki ábrának (Grille) engedtem, tudván hogy az ur régen meghalt. És ime! éppen itt, legnagyobb megaláztatásunkban kellett kegyednek minket találni!“ — Ekkor az öreg elfedé arcát kezeivel, 's hallgata. *(Végzet következik.)*

II. ORSZÁG ISMERTETÉS.

Tengelicz.

Utazási töredék.

Az évkönyvekből némiképp nevezetes Tolna határában több puszták vannak, külön külön nemes nemzetségek

birtokaik. Hazafiúi öröm szállja-meg a' kebelt, látván és tapasztalván, hogy a' hol ez előtt haszontalan ugarok, és csak vadaknak vagy haramiáknak szaporodására hasznos rengetegek voltak, ott most a' gazdálkodásnak nemesb és finomított mindennemű ágai diatoznak; 's az izletesen épült házak, nemesi kastélyok, a' jó rendbe szedett gyümölcs- és egyéb fákkal megrakott ültetvények, a' vidám tekintetű gulyák, virgoncz ménesek 's az igen megnemesített juhnyájak kellemes hatást tesznek a' hazafira szintugy, mint a' fogékony keblű természet-fijára, ki a' teremtés ékein édes örömmel tud csüggni. Azonban, milly hálátlan munka e' benyomást, mellyet valamelly szép vidék tesz egy fogékony kebelre, leirni akarni, fogja tudni, ki ezt valaha tenni akará. A' természet csak éreztetni akar, 's az ember őt hijába törekszik pennára venni; mert a' legügyesb kéz festményei is csak egyes vázlatok, 's legfeljebb is egyszerű alaprajzok fognak lenni; 's azt kiegészíteni, kifesteni végre is Kazinczy szerint:

„A' nagy Jupiter
Uj, 's mindenkor uj
Szép gyermekének
Keble kedves gyermekének
A' phantasiának

marad, hogy az ember elegendőképp felfoghassa, érezhesse, mit sem az író, sem a' festész nem adhatott.

A' mi már Tengeliczet illeti, nem fogja senki is szerfelettinek találni a' mondandót, ki e' regényes táját ugy látta, mint látnia illett. A' legfestőlegeseb vidék, mellyet valaha láttam! a' legszebb panoráma, mellyet festő adhat! 's ehhez a' czélirányos, a' brillant világosítás, mellyet a' derült égnek nyári boltozatáról mosolygó nagy lámpa nyújtott; 's milly felséges vala minden! Amott a' hamvas felhőként elhuzódó hegyláncz; itt diszes majorok, bégető juhnyájakkal, fürge béresnékkel, és bunkós pásztorokkal; majd kellemes dombok és síkok, rétek és vetések; az erdők zölden és virítón mint hazánk fakadó reménye, vagy mint valamelly óriás legyezők, mellyek hives és frisitő levegőt legyintenek az utas arczaira; 's mind ezek közt helyelhelylyel egy falusi birtok házesoportjai a' hosszú istállókkal, pajtákkal mint meg annyi vándor csoportoknak tetszének,

mellyek a' szép vidékben andalogván elragadtatva megálltak a' természet keesein gyönyörködők. Hidje-el kisasszonykám! hogy Tengelicz nekem szint olly kedves, mint a' gonosz kedvű Heine-nek kellemes „Ilse völgye“ 's vele együtt érzem, milly véghetetlenül boldog az érzés, midőn a' valódi világ keblünk világával egybeolvad, 's zöld fak, gondolatok, madárdal és emlékezet édes arabeskekbe főnődnek egybe. (*Végzet következik.*)

III. JELES MONDÁS.

Nagyszívűség.

A' nagyszív csak nagyot tehet,
Ha érzési közt felmehet
Az örökös hűségre;
Már itt a' földi indulat
Csalfa ingere nem mulat,
'S csak egy lépés az égre.

Szatthmáry.

Gondolat-töredékek. Az erkölcs és igazság hasonlítanak abban egymáshoz, hogy ki azokkal bir, nem sokat szól rólok.

A' hálaadatosságra nézve olly közönséges a' feledkezés, mint a' reménynél az emlékezet: ha egyszer jót ivott a' szomjas, hátat fordít a' forrásnak.

Udvarry.

Boldog, ki lelkének erősödésére a' fenékkövet megveti, 's magában olly forrásra talál, mellyből tanács szűkében biztosan merithet.

iffj. Thoroczka y László.

IV. K Ö L T É S Z E T.

A' Csapodár.

Vigan lejtve —
Danolgatva
A' szabadba siettem,
'S ott merengve —
Andalogva
Egy hárs alá ledültem;
Magam voltam,
'S azt gondoltam
Be jó hogy nem szeretek:
Igy sem egyért,
Sem másikért
Fohászt most nem ereszték.
Szerte néztem
Merre láttam
'S szemembe egy lány ötlött;
Magszerettem
'S ohajtottam
„Bár csak jönne!“ — 's felém jött.

„Arnyék van itt,
Maradjál itt.“
Szóllék; — 's hozzám ült a' szüz
„Szeress kérlek,
Mert szeretlek.“
'S égett értem mint a' tűz.
De a' hamis
Csalni tudott;
Jól rá vedett ő engem:
Mert másnak is
Szótfogadott,
Nem — mint véltem, — csak nekem.
Jött egy vitéz
'S hozzá intéz
Illy szót: „angyal szeretlek.“
'S mint a' madár
A' csapodár
Hozzá repült, 's elmentek.

Pum János.

V. VILÁGI TELEGRAF.

Gyász-hír az írók számára. Mély gyászt ölthetnek az írók, kivált ha van mit ölteniök magokra. A' litteraturának egy hatalmas pártfogóját Heber urat Londonban azon szerencsétlenség érte— hogy meghalt, 's így többé könyveket nem vehet, mellyeknek összeszerzésében minden ország és időbeli könyvgyűjtőket felül haladott buzgóságával. Könyvtárát olly számosak mondják lenni, hogy azoknak árverésére egy egész esztendő kellene.

Szerencsétlenségek. A' creuze-i departementban összeült katona-ujoncokat (rekrutákat) vizsgáló kiküldöttséget egymás után furcsa és ritka szerencsétlenségek érték. A' generalon tébolyodási jelek mutatkoztak; az intendant, ki őt erőszakoskodásoktól vissza akará tartoztatni, megsebesítettett; az előülőt foglalatosságának közepette a' hideg lelte-ki; a' helyettes, kit helyébe akarának rendelni, ut közben kocsija felfordulván, lábát törte; a' verbungkapitányt a' szél ütötte-meg, 's élet és halál közt tengődik. Csak egedül az orvos maradt egészségben.

VI. KÜLÖNFÉLE.

Furcsa lovaglás. Egyik new-yorki hirlap beszéli, hogy minapában egy felnyergelt 's kantározott paripa az ohio-i ország uton álló vendég fogadó környékén ide 's tova bolyongott. Kis ideig tartott kutatás után megtalálták a' lovat tökéletes ittasságában egy kőfalon ülve nyargaló mozgásban, mellyen dühösen feszeltgett, 's azt ostorával, sarkantyújival szüntelen nógatva egyre káromkodott, hogy a' vélt ló mozdulni nem akarna helyéből. Midőn azután magához tért 's hibáját átlátá, a' nézők nagy mulatságára leszállt kő-lovaról a' furcsa lovagló.

A' francia udvar gyász-öltözete. Az 1834-ki Almanach royal, melly éppen most jelent-meg Parisban, többi közt a' francia udvar gyász-öltözetét is közli. E' szerint a' gyász első napjaiban a' király viola színű köntöst, czipót, harisnyát és kalapot visel, 's a' köntös egész az állig, a' köntös ujjai pedig a' kéz fejjéig begomboltatnak. A' köpönyegek uszókája (Schleppe) a' szerint hosszabb, vagy rövidebb, mint a' személynek rangja kívánja. A' királynál 5, hercegeknél 2 lábnyi, ministereknél legfeljebb is 3—4 ujnyi hosszú.

Csere-rejtvény.

(Hat betű; mellyeknek egyikét a' szerző hosszúnak veszi, noha az többnyire röviden mondatik.)

1. 2. 3. A' költészt hevíti,
Kedvet ad mindennek
2. 3. Arczod ékesíti
4. 5. Ezt ad ételednek.
4. 2. 3. Szép, ha házak ebben állnak.
4. 5. 6. 2. 3. Függeny kénény és füst között.
6. 2. 1. 5. Védje volt Eger várának,
Sok Törökkel ütközött.
2. 3. 4. 5. A'szönyök kezében
Diszöket neveli.
6. 2. 1. A' esata hevében
A' hőst feltüzeli;
Vagy: játék gyermeknek.
1. 2. 3. 4. 5. Héjas étek neme
1. 2. 3. 4. 5. 6. Egy tágas megyének
Szép honunkban neve.

Nagy Ignátz.

Előbbi rejtvény: 5 tehenet, 1 sertést, és 47 pár juhot.

Szerkezi Róthkropf Gábor, halpiarcz 86. szám. 1807-18